

152/85

MINISTERSTWO KULTURY I SZTUKI
CENTRALNE BIURO WYSTAW ARTYSTYCZNYCH
TEATR POLSKI W WARSZAWIE

THEATRUM ANDRZEJA STOPKI

WRZESIEŃ – PAŹDZIERNIK 1985 R.

WARSZAWA, GALERIA „ZACHĘTA”, PL. MAŁACHOWSKIEGO 3

Mikołaj Rey, *Żywot Józefa*. Projekt kostiumu.

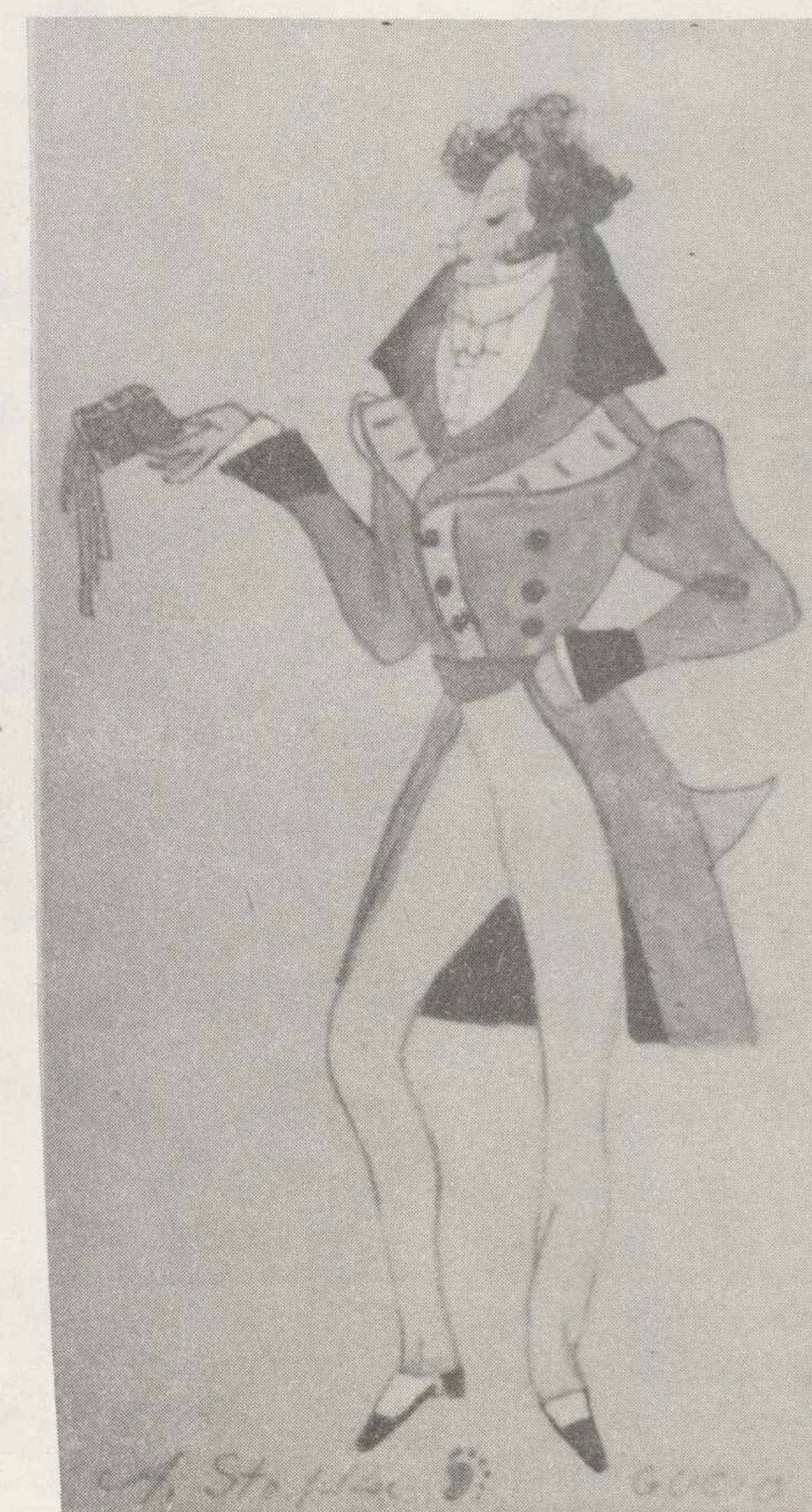
Mikołaj Rey, *Żywot Józefa*. Projekt kostiumu.

Mikołaj Rey, *Żywot Józefa*. Projekt kostiumu.

Aleksander Fredro, *Śluby panieńskie*. Projekt kostiumu.

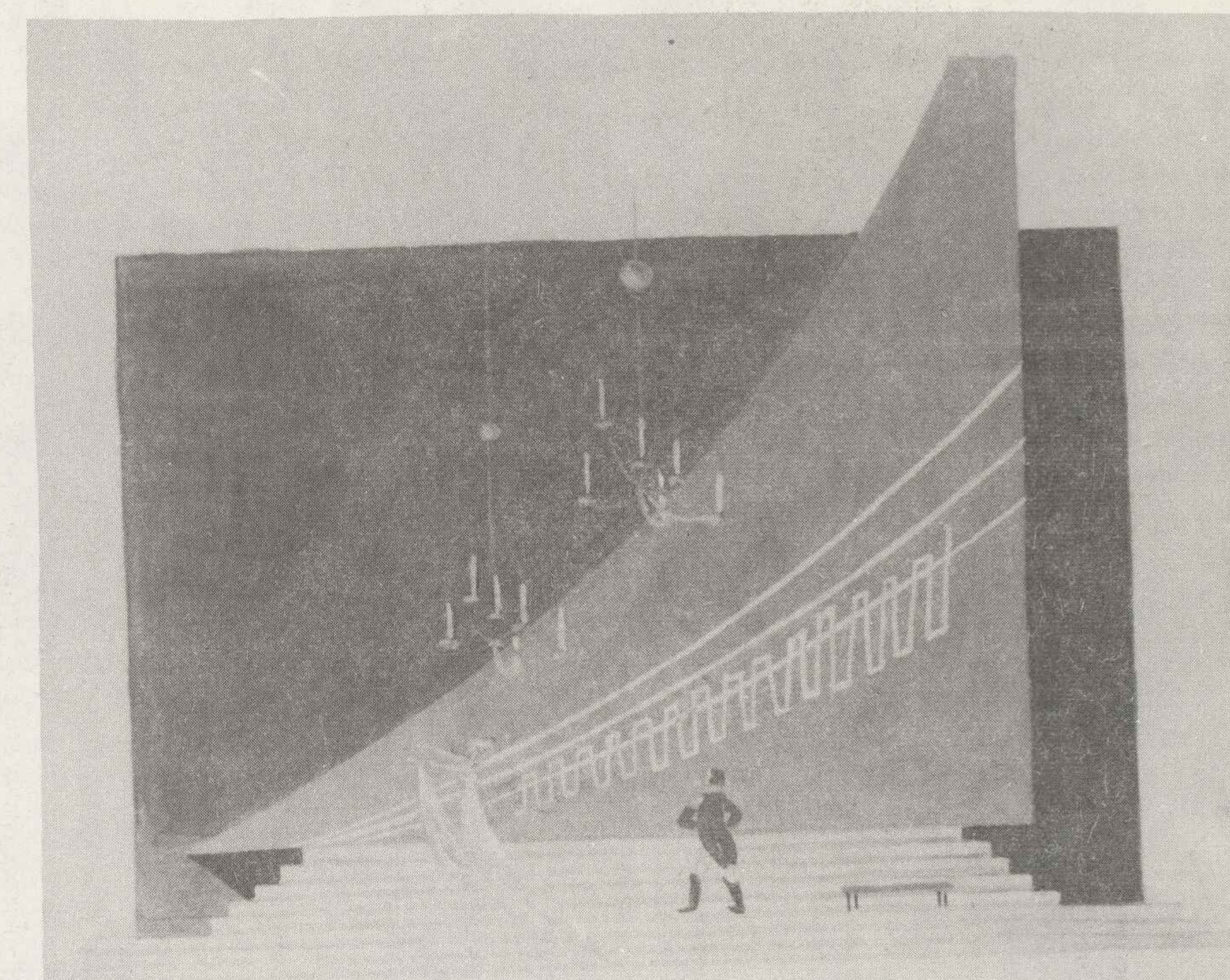
Aleksander Fredro, *Śluby panieńskie*. Projekt kostiumu.

Stanisław Wyspiański, *Noc listopadowa*. Projekt kostiumu.

Stanisław Wyspiański, *Noc listopadowa*. Projekt kostiumu.

Stanisław Wyspiański, *Noc listopadowa*. Projekt dekoracji.

Wszystko teatralne Stopki na tej wystawie to będą jakby podobizny jakichś wspaniałych instrumentów, których tylko powłokę ukazano. I tak jak z oryginału – jego duszę i tajemnicę jedynie talent i natchnienie muzyka wywołać potrafią – tak samo duszę, tajemnicę i piękno dzieł Stopki wywoływała scena. Bo projekty Stopki spełniały się tylko na scenie, a nie same w sobie i dla siebie, dopiero w przedstawieniach objawiała się w pełni sztuka i mądrość i moc czarodziejska tego wielkiego poety teatru.

Kazimierz Dejmek

PASJA WEDŁUG PROFESORA STOPKI

Theatrum Andrzeja Stopki, scenografia, malarstwo, karykatury, niezwykle myśli i powiedzenia Mistrza – jakże to wiele a jeszcze nie wszystko. To o czym wystawa opowiedzieć nie może, ale o czym zapomnieć nie należy, to wieloletnia praca Andrzeja Stopki jako profesora katedry scenografii ASP w Krakowie.

Katedrze tej poświęcił ponad 20 lat – w roku 1950 został zastępcą profesora a w kilka lat później przejął jej prowadzenie po Karolu Fryczu.

„Staram się wychowywać moich uczniów na inscenizatorów – plastyków ...” – to często cytowane zdanie prof. Stopki oznaczało, że uczył nie

tylko scenografii ale Teatru. I to, jak podkreślał „teatru ducha”, „teatru poetyckiego”. Podczas zajęć w Akademii witalność i energia Profesora, która pobudzała lub wręcz elektryzowała słuchaczy łączyła się nierzadko z momentami powagi i zadumy. Bo też przy swoim ogromnym poczuciu humoru Profesor uczył Teatru bardzo wnikliwie, niemal „z namaszczeniem” jakby otwierał uczniom drzwi do Wielkiej Tajemnicy.

Nie jest przesadą, że w owym czasie Katedra Scenografii w Krakowie była miejscem o niezwyklej atmosferze, a postać Profesora pozostała legendarną – podobnie jak niegdyś postać Karola Frycza.

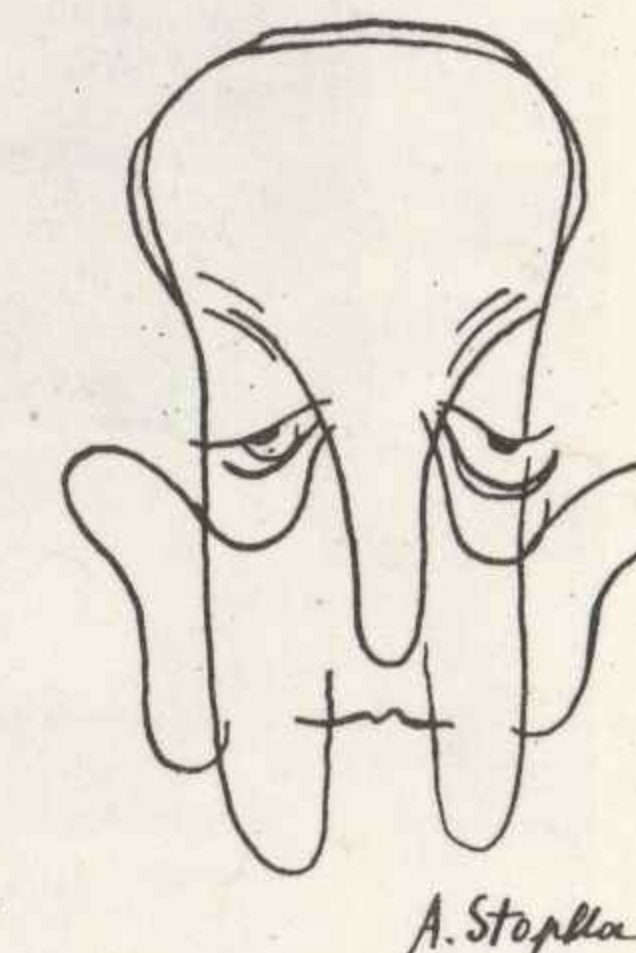
Nota bene Stopka jest także we wspomnieniach i anegdotach absolwentów innych wydziałów ASP oraz profesorów Sztuk Pięknych. Tę legendę niepowtarzalnej osobowości prof. Stopki można porównać jedynie z legendą profesora rzeźby Jacka Pugeta. Obaj byli, jak mawiano w Akademii, nie osobami ale „modelami”, a określenie „model” było nobilitacją bo oznaczało i podziw i fascynację studentów.

Ale, pomijając anegdotę, istotą pamięci o Andrzeju Stopce – Profesorze pozostała Jego Pasja. Pasja we wszystkich znaczeniach – było to powołanie i namiętność pedagoga, była to jego żywiołowość i była także Profesora cierpliwość i męka – aby uczniów swoich przeprowadzić, jak mawiał: „przez wszystkie Scylle i Charybdy Teatru i artystycznych zmagania”.

Aby uczynić ich spadkobiercami i kontynuatorami najlepszych tradycji polskiej plastyki teatralnej, Teatru i Kultury polskiej.

Można więc powiedzieć najkrócej, że pasja pedagogiczna profesora Stopki była także częścią Jego pasji twórczej, Jego Sztuki.

Jan Polewka

Andrzej STOPKA urodził się 23 IX 1904 r. w Siedlcu, zmarł 11 VIII 1973 r. w Krakowie. W latach 1926-1931 studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie u J. Mehoffera, K. Sichulskiego, X. Dunikowskiego, K. Frycza. Po ukończeniu studiów, aż do wybuchu II wojny światowej, zajmował się malarstwem sztalugowym oraz grafiką. W czasie okupacji artysta przebywał w Krakowie, pracując jako kelner w kawiarni plastyków przy ulicy Łobzowskiej. W 1942 r. został aresztowany i wywieziony do obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu. Po wyzwoleniu, po powrocie z obozu zaczął pracować jako scenograf w teatrach krakowskich, współpracując równocześnie z teatrami Poznania, Bytomia i Warszawy. W 1945 r. zadebiutował tworząc oprawę plastyczną widowiska „Cyrk Tarabumba” Władysława Lecha dla teatru „Groteska” w Krakowie. W 1950 r. Andrzej Stopka objął Katedrę Scenografii Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, którą kierował aż do śmierci.

W 1960 r., z inicjatywy ówczesnego dyrektora Teatru Polskiego w Warszawie, S.W. Balickiego, nawiązał współpracę z Kazimierzem Dejmkiem, z którym, w następnych latach, zrealizował swe najświetniejsze scenografie, m.in. do „Nocy Listopadowej” S. Wyspiańskiego, „Historii o chwalebnym Zmartwychwstaniu Pańskim” Mikołaja z Wilkowiecka, „Żywota Józefa” Mikołaja Reja, „Dziadów” Adama Mickiewicza.

Równoległe ze scenografią Andrzej Stopka tworzył karykatury (portrety charakterystyczne) ludzi ze środowiska artystycznego, które były publikowane głównie w „Życiu Literackim”. Był także autorem ilustracji do książek, m.in.: „Na Skalnym Podhalu” K. Przerwy-Tetmajera, Kraków 1960; „Powieści ludu orawskiego” A. Jazowskiego, Kraków 1960; „Rozprawki spod Babiej Góry” A. Karasiowej, Kraków 1968. Swoje prace prezentował artysta na wystawach indywidualnych i zbiorowych w kraju i za granicą.

W uznaniu swej pracy został uhonorowany licznymi nagrodami m.in.: Nagrodą Artystyczną m. Krakowa za wybitne osiągnięcia w dziedzinie scenografii, 1954; Państwową Nagrodą Artystyczną (zespołowo) za udział w realizacji sztuki B. Brechta „Kaukaskie Kredowe Koło” 1955; Nagrodą I stopnia Ministra Kultury i Sztuki za całokształt twórczości teatralnej i graficznej, 1967; Honorową Odznaką „Złotej Szpilki z Wawrzynem” za cykl karykatur portretowych zamieszczonych w „Życiu Literackim”, 1968; Nagrodą Państwową II stopnia za wybitne osiągnięcia w dziedzinie scenografii nawiązujące do polskich tradycji ludowych, 1972; Nagrodą m. Krakowa w dziedzinie upowszechniania kultury, 1972. Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, 1953; Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, 1959.